

Utlåtande 2017:160 RIII (Dnr 106-840/2016)

Vuxpangsregion

Motion (2016:63) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2016:63) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C) om en vuxpangsregion anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren anför följande.

Ärendet

Jonas Naddebo m.fl. (alla C) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad, i samarbete med Kommunförbundet Stockholms län, (KSL), utreder förutsättningarna för en vuxpangsregion i Stockholms län. inom vuxenutbildningen för att öka elevernas valfrihet även över kommungränserna. Motionärerna anser att vuxenutbildningen är ett viktigt verktyg för integration och förbättrad matchning på arbetsmarknaden, och att stadens vuxenutbildning bör utvecklas genom mer valfrihet även över kommungränserna. Vuxpengen skulle följa med eleven oavsett val av skola inom Stockholms län. Systemet föreslås utformas med den gemensamma gymnasierregionen som utgångspunkt. Motionärerna menar att ett ökat samarbete över kommungränserna har stor potential att öka kvaliteten och tillgängligheten i vuxenutbildningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

Stadsledningskontoret ser positivt på det pågående regionala samarbetet och bedömer att kommunövergripande utvecklingsarbete av vuxenutbildningen kan bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål men anser att förslaget bör hanteras inom ramen för det pågående samarbetet genom KSL och inte bedömas separat.

Arbetsmarknadsnämnden anser att frågan om en gemensam ”vuxpengsregion” avseende specifikt yrkesutbildningar kan vara intressant inom ramen för KSL-samarbetet.

Mina synpunkter

Vuxenutbildningens betydelse för bättre matchning på arbetsmarknaden kan inte underskattas. Vuxenutbildningen har stor betydelse för sysselsättningen och tillväxten i Stockholmsregionen och är en viktig byggsten på en fungerande arbetsmarknad. Det är därför en stor del av majoritetens satsningar på arbetsmarknadspolitiken gått till att bygga ut och utveckla vuxenutbildningen i vår stad.

När den socialdemokratiskt ledda majoriteten i Stockholm tillträdde efter valet år 2014 ändrade vi fokus på arbetsmarknadspolitiken. Vi prioriterar det livslånga lärandet och har skapat möjligheter för vidareutbildning och omskolning för att vi vet att det är det enda hållbara. Vi är övertygade om att detta kommer få ännu större betydelse framöver när arbetsmarknaden förändras och fler människor kommer behöva vidareutbilda sig och yrkesväxla under sitt arbetsliv. Därför investerar vi i kunskap och har utökat platserna på Komvux, så att alla behöriga sökande idag får en plats.

Stadens vuxenutbildning måste fortsätta utvecklas och samverkan mellan ett antal kommuner är idag redan etablerad genom KSL där Stockholm också ingår. Ett mer strukturerat samarbete kring utbudet, inte minst av smalare yrkesutbildningar, är en viktig del i utvecklingen. Dessa samarbeten ska utgå från arbetsmarknadens behov och inte utbildningsanordnarens villkor. Fokus måste vara att säkerställa att utbudet av utbildningar matchar behovet på arbetsmarknaden så att människor efter avslutad utbildning kan komma i egen försörjning eller bli behöriga att studera vidare, inte att garantera fri etablering för utbildningsanordnare.

Många arbetsgivare har redan idag svårt att hitta personer med rätt kompetens och underskottet på arbetskraft beräknas öka inom nästan alla sektorer framöver, inte minst inom de yrken som kräver en yrkesexamen från gymnasiet. Redan idag finns en stor valfrihet för individen både vad gäller utbildningsanordnare, plats för studierna, tid i veckan och under dygnet då utbildningen kan ske. Den stora utmaningen framöver är därför att säkerställa att utbudet av utbildningar matchar arbetsmarknadens behov och att fler människor får möjlighet att utbilda sig.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2016:63) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C) om en vuxpingsregion

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:63) av Jonas Naddebo, Christina Linderholm och Stina Bengtsson (alla C) om vuxpingsregion bifalls.
2. Därutöver anför följande.

En flexibel och individanpassad vuxenutbildning är en viktig framtidsfråga för Stockholm, inte minst för de många nyanlända där etableringstiden måste kortas. Vuxenutbildningen kan användas just som ett verktyg för integration och en förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Alliansen vill utveckla stadens vuxenutbildning genom mer valfrihet som sträcker sig över kommungränserna. Detta kan uppnås genom en s.k. vuxping som följer med den studerande i Stockholms län där den gemensamma gymnasierregionen kan stå som förebild.

En viktig förutsättning för flexibilitet och individanpassning av vuxenutbildningen är att själv kunna välja utförare av utbildningen. Till skillnad från grund- och gymnasieskolans skolpengssystem lyder vuxenutbildningen under lagen om offentlig upphandling (LOU). Komplicerade upphandlingar, överklaganden och fokus på lägsta pris bidrar till en kortsiktighet som varken främjar de studerande eller personalen. Ett utbyggt valfrihetssystem skulle motverka de negativa effekter som dagens upphandlingsproblem ger upphov till.

Att samarbeta mer över kommungränserna gällande vuxenutbildning har en stor potential att utveckla systemet i en mer tillgänglig och kvalitativ riktning. Valfriheten som råder inom dagens gymnasierregion är ett bra exempel på ett system som gagnar den enskilde när valet kan sträcka sig längre än kommungränsen. Med

gymnasieregionen som förebild kan den enskilde få fler valmöjligheter samtidigt som kommunerna kan dra fördel av varandras arbete när planeringen av utbudet görs gemensamt. I likhet med gymnasiregionen skulle ett regionalt avtal, förslagsvis genom KSL, göra att alla vuxenstudier i regionen kan söka och antas på lika villkor till samtliga vuxenutbildningar i regionen.

I sina synpunkter anmärker borgarrådet Bjuggren att majoriteten fokuserar på att bygga ut vuxenutbildningen i staden och att detta kommer att ha stora effekter på arbetsmarknaden. Om majoriteten menar allvar med denna utbyggnad borde motionens förslag seriöst övervägas. Vårt förslag handlar inte, som borgarrådet gång på gång anmärker, inte om att ”garantera fri etablering för utbildningssamordnare” utan om att kommungränser inte ska spela någon roll för individens vuxenutbildning, även om valfrihet och mångfald är positivt. Alliansen välkomnar det arbetet som sker idag inom KSL och vill vidareutveckla det genom förslaget som anförs i motionen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2016:63) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C) om en vuxpengsregion anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 31 maj 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Emilia Bjuggren

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Cecilia Brinck, Johanna Sjö, Markus Nordström och Lars Jilmstad (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jonas Naddebo m.fl. (alla C) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad, i samarbete med Kommunförbundet Stockholms län, (KSL), utreder förutsättningarna för en vuxpingsregion i Stockholms län. inom vuxenutbildningen för att öka elevernas valfrihet även över kommungränserna. Motionärerna anser att vuxenutbildningen är ett viktigt verktyg för integration och förbättrad matchning på arbetsmarknaden, och att stadens vuxenutbildning bör utvecklas genom mer valfrihet även över kommungränserna. Vuxpingen skulle följa med eleven oavsett val av skola inom Stockholms län. Systemet föreslås utformas med den gemensamma gymnasierregionen som utgångspunkt. Motionärerna menar att ett ökat samarbete över kommungränserna har stor potential att öka kvaliteten och tillgängligheten i vuxenutbildningen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och arbetsmarknadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Vuxenutbildningen har stor betydelse för sysselsättningen och tillväxten i Stockholmsregionen. Stadens arbete med att tillhandahålla och utveckla vuxenutbildning syftar till att bidra till att nå kommunfullmäktiges mål 3.4 *I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet*. Som ett led i arbetet är samarbete med andra kommuner en viktig del. Staden deltar därför i det kommunövergripande samarbetet kring vuxenutbildningen som drivs genom Kommunförbundet Stockholms län (KSL).

Det kommunövergripande arbetet med att skapa en gemensam vuxenutbildningsregion har pågått sedan 2008, då en gemensam överenskommelse och handlingsplan togs fram. Målen i överenskommelsen var att säkerställa ett gemensamt utbud, optimera resurser och att stärka kommunernas samverkan i kontakt med externa aktörer. Målsättningen med den gemensamma vuxenutbildningsregionen är att studenter ska ha möjlighet att välja utbildningsanordnare från hela länets utbud av vuxenutbildning. Samverkan kring yrkesinriktad vuxenutbildning är prioriterad.

Under 2013 utvärderade KSL de samarbeten som hittills funnits kring vuxenutbildningen i regionen. Samma år lät KSL utreda hur ett framtida samarbete kring en gemensam vuxenutbildningsregion skulle kunna utformas. Länets kommuner ombads också lämna synpunkter (i enkätform) på det framtida samarbetets organisering och utformning.

Vikten av regionalt samarbete lyfts även fram i regeringens budgetproposition för 2017, där det föreslås en utbyggnad med fler platser inom yrkesvux (yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå) och lärlingsvux (lärlingsutbildning för vuxna). I propositionen framhålls också vikten av regionalt samarbete för att studenterna ska kunna erbjudas ett brett utbud av yrkesvuxutbildningar anpassade efter den specifika regionens behov. Regeringen avser att utveckla formerna för en regionaliserad yrkesutbildning för vuxna, så att utbildningarna både planeras och genomförs på regional nivå av flera kommuner i samverkan.

Stadsledningskontoret ser positivt på det pågående regionala samarbetet och bedömer att kommunövergripande utvecklingsarbete av vuxenutbildningen kan bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål. Sammantaget bedömer kontoret att en gemensam vuxpensregion skulle kunna vara en möjlig utvecklingsväg framöver, men anser att förslaget bör hanteras inom ramen för det pågående samarbetet genom KSL och inte bedömas separat.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 oktober 2016 att hänvisa till förvaltningens förslag till beslut.

Reservation anfördes av Johan Fälldin (C), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 oktober 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det inom specifikt yrkesutbildningarna kan påbörjas ett samarbete med ett antal kommuner inom ramen för de nya riktlinjerna som har aviserats av regeringen. I regeringens budgetproposition för 2017 framgår vikten av ett regionalt samarbete gällande yrkesvux. Samverkan med andra kommuner kan då bli ett krav för att uppnå ett brett utbud av utbildningar. Regeringen avser därför att utveckla formerna för en regionaliserad yrkesutbildning. Statliga medel ska enligt propositionen sökas med ett antal kommuner tillsammans. Naturligt då att KSL börjar med att planera för ”yrkesvux i Storstockholm” i samverkan med kommunerna. Yrkesutbildningar får också en allt större betydelse,

inte minst ur ett arbetsmarknadsperspektiv. Bristyrken kan lättare anordnas om fler medborgare har möjlighet att söka samma utbildning.

Denna samverkan skulle därefter kunna utvärderas inom KSL för ett eventuellt senare ställningstagande gällande eventuell fortsättning och om samarbetet ska omfatta fler målgrupper inom vuxenutbildningen.

Samverkan finns redan etablerad inom KSL med ett antal kommuner där Stockholm ingår gällande SFY, yrkesutbildningar för sfi-elever, vilket talar för att yrkesutbildningar skulle vara naturligt att fortsätta att samarbeta kring. En förutsättning är dock att det utarbetas riktlinjer vad samarbetet innebär och vilka områden som ska beröras tex. avseende administration, ansökningsförfarande, ersättning, uppföljning och tillsyn.

Arbetsmarknadsförvaltningen anser att frågan om en gemensam ”vuxpengsregion” avseende specifikt yrkesutbildningar kan vara intressant inom ramen för KSL-samarbetet. Samarbetet skulle kunna påbörjas med ett antal kommuner inom just yrkesutbildningarna utifrån de nya riktlinjerna som har aviserats via regeringens budgetförslag.

Upphandlingar som underlag till framtida utbildningar kanske inte är den bästa modellen, många kommuner brottas med långa överprövningstider och får även göra om sina upphandlingar flera gånger. Ett antal kommuner i länet undersöker nu närmare den auktorisationsmodell som Nacka och Värmdö tillämpar då LOU-upphandlingar har visat sig medföra många utmaningar. Förvaltningen följer denna utveckling via de upparbetade kanaler som är etablerade inom KSL.

En dimension som tillkommit sedan 2013 är att sfi-numera är en del av komvux. Sfi ska i sin tur mer och mer yrkesinriktade sina kurser och tidigt i utbildningen fasas över/eller läsa parallellt till den gymnasiala delen, t.ex. en eller flera yrkeskurser. Sfi-elever är mycket rörliga mellan kommungränserna beroende på bostadssituationen vilket tyder på att en kommunsamverkan skulle vara positivt. Lagförslag finns kring validering och ett ekonomiskt tidsbegränsat studiestartsstöd som har varit ute på remiss och beräknas träda i kraft under det närmaste året. Just validering skulle lämpa sig väl att tillhandahålla inom ramen för en kommunsamverkan.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Johan Fälldin (C) enligt följande.

3. Att bifalla motionen.
4. I övrigt anføres följande.

Vuxenutbildningen spelar en viktig roll för att ge människor en väg in på arbetsmarknaden. Och betydelsen av en flexibel och individanpassad vuxenutbildning kommer sannolikt att öka de närmaste åren. Inte minst mot bakgrund av de stora grupper av människor som under senare tid migrerat till Sverige, och som nu behöver ges möjlighet att finna en väg in i det svenska samhället genom utbildning och jobb.

Det arbete som pågår inom ramen för Kommunförbundet Stockholms län (KSL) är därför av stor betydelse. Det lägger grunden för ökad samordning, och skapar möjligheter till ett hållbart underlag för fler yrkesutbildningar. Dessutom skulle ett tätare samarbete inom KSL stärka länet som arbetsmarknadsregion. Genom att fler kan finna den utbildning man söker, och genom att näringslivets behov lättare kan tillgodoses ökar möjligheten att skapa en regional arbetsmarknad där vägen från utanförskap eller arbetslöshet till utbildning och jobb kan bli kortare.

Det finns en rad uppenbara fördelar med att sträva efter ett valfrihetssystem och en vuxpengsregion. Inte minst därför att det minskar risken för långa upphandlingsprocesser, med återkommande överklaganden och osäkerhet kring vilka utbildningar som långsiktigt kan erbjudas. Men den stora fördelen med valfrihetssystem är att de lägger en stabil grund för människors möjlighet att välja de utbildningar som passar de egna behoven, samtidigt som matchningen mellan utbildningarna och arbetsmarknadens behov kan öka.

Samtidigt som det är angeläget att eftersträva en vuxpengsregion är det viktigt att utforma systemet på ett sätt som gör att det är till nytta för alla de kommuner som omfattas av systemet. Det är viktigt att finna en balans mellan gemensamma regelverk och graden av byråkrati. Att ta lärdom av liknande lösningar i andra kommuner eller regioner, och att se vilka slutsatser som kan dras utifrån den redan väl utvecklade gymnasierregionen, är viktiga delar under det fortsatta arbetet inom KSL.